

कृत. 44, 24. द्वयसद्वगुणो० M. 3, 40. Jāg. 1, 347. N. 6, 8. 16, 3. R. 1, 4, 17. Çāk. 12. Hit. 4, 5. — 4) der in Etwas verfallen ist: निद्रामुपेतस्य Śāh. D. 67, 15. — 5) der die Weihen erhalten hat, eingeweiht Pār. Grh. 3, 10 in Z. d. d. m. G. 7, 540. Jāg. 3, 2.

— अयुप R. 2, 43, 15: कदा — अयुपैष्यति धर्मात्मा, falsche Lesart für अयुपैष्यति, wie Gorr. 42, 15 liest.

— अयुप 1) herbeikommen; zu Jmd oder Etwas treten, kommen, wohin gelangen: सकृसाभ्युपैति कलवान्कालः कृतान्तः BHART. 3, 83. R. Gorr. 2, 42, 15. PAÑKĀT. 80, 13. MBh. 3, 10672. न संस्कृतत्रयुपैति ता अभि RV. 6, 28, 4. वनस्पतयो ऽसुरानभ्युपेयुः ÇAT. Br. 6, 6, 2, 2. शत्रोर्मभ्युपेयुः R. 3, 77, 7. 5, 60, 7. अयुपेतुम् (sic) 3, 52, 7. विदेहानभ्युपेयवान् 1, 69, 7. अदित्यदीप्ता दिशमभ्युपेत्य MBh. 3, 15669. स्वग्रहमभ्युपेत्य PAÑKĀT. 40, 13. 33, 20. KATHĀS. 22, 19. तदर्कसि — मामभ्युपेतुम् — यथा गुरुस्ते परमात्ममूर्तिम् RAGH. 16, 22. अयुपेतस्वाम् 3, 14. ततो लोकं परमस्यभ्युपेतः MBh. 1, 3592. अयः sich zum Wasser hinbegeben, sich baden: अयो ऽबभ्रमभ्युपैमि KĀT. Çr. 4, 15, 5. त्रिरङ्को ऽभ्युपयन्नपः M. 11, 259. Jāg. 3, 3. sich hineinbegeben: पापं सशिरस्को ऽभ्युपेत्य Nir. 14, 34. sich begatten: कृशमतिविकलं वा — पतिमपि कुलनारी दृष्टमतीत्याभ्युपैति Hit. I, 196. sich anschliessen: विपर्यया वेतराभ्युपेयुषाम् RV. Prāt. 11, 24. — 2) in einen Zustand oder ein Verhältniss treten: ब्राह्मणाताम्, वैश्यताम् Ait. Br. 7, 29. सखित्वम् R. 5, 90, 41. प्रदुच्छेदम् 2, 61, 14. समताम् MBh. 3, 251. तापम् DRAUP. 3, 20. तैदं तस्मै न रुचामभ्युपैति gefällt ihm nicht 252. सत्यं न तद्यच्छलमभ्युपैति Hit. III, 61. तदास्यमद्यप्रभृत्यभ्युपेतं मया DAÇAK. in BENF. Chr. 183, 12. — 3) beistimmen, beipflichten DAÇAK. in BENF. Chr. 184, 19. 189, 22. अयुपेत dem man beigetreten ist, zugesagt, gutgeheissen: मन्दायत्ते न खलु मुह्यदामभ्युपेतार्थकृत्वाः MEGH. 39. वृद्धतरैरनभ्युपेतत्वात् KULL. zu M. 3, 127. — Vgl. अयुपाय.

— समभ्युप s. समभ्युपेय.

— समोप (सम् + आ + उप) partic. समोपेत versehen mit: सर्वायुधसमोपेत MBh. 3, 663. कृस्तपादसमोपिन PAÑKĀT. I, 436.

— प्रत्युप wieder antreten Ait. Br. 5, 16. KAUC. 46.

— समुप 1) zusammenkommen, sich versammeln: समुपैष्यति भूमियाः MBh. 1, 6937. समुपेतः R. 2, 112, 1. feindlich zusammenstossen PAÑKĀT. 35, 2. herbeikommen: तस्मिन्स्तु दिवसे वीरो युधाजित्समुपेयिष्वान् R. 1, 74, 1. समुपेत्य Vid. 188. यतो विनाशो समुपैति पुंसाम् MBh. 2, 2415. hinzutreten zu: तमिन्द्रवाहे समुपेत्य पार्थाः Arā. 1, 7. कबन्धं समुपेतुः R. 3, 75, 49. (MBh. 3, 15674 ist वाममुपेत्य पार्थम् st. वा समुपे० zu lesen). — 2) zu Theil werden: उदारो श्रीः स्थिता स्यामो (मालायां) सा हि त्वा समुपैष्यति R. 4, 21, 29. — 3) in einen Zustand übergehen: विप्रताम् Çiçup. 9, 68. — partic. समुपेत 1) gekommen: कृष्णेन समुपेतम् MBh. 2, 1249. एकार्यसमुपेतं (so ist zu lesen) माम् N. 3, 7. — 2) versehen mit, bewohnt von: तापसैः समुपेतम् (अरण्यम्) N. 12, 46.

— उस्. डरयते oder डल्यते Siddh. K. zu P. 8, 2, 19.

— नि hineingehen, eindringen in; hineingerathen in: मृत्योरन्तिकं नीत एव RV. 10, 161, 2. न्यऽङ्ङि वृत्त्युपरस्य निष्कृतम् 94, 5. अमूर्च्छेतिः पतत्रिणी न्येतु AV. 6, 29, 1, 12, 4, 20. अर्थात् मर्त्यो नीत्यं 2, 38. ÇAT. Br. 1, 4, 2, 22. अणिमानं न्येति 14, 7, 4, 41 (= Bṛh. Âb. Up. 4, 3, 36). समोक्तम् 2, 1 (= Bṛh. 4, 4, 1). Ait. Br. 4, 26. प्रजाः सृष्टाः लुधं न्यायन् TS. 7, 2, 4, 1. प्र-

थमास्तृतीयभावं नियत्ति die ersten (Consonanten) verwandeln sich in die dritten RV. Prāt. 2, 4. — Vgl. न्याय.

— अभिनि sich innig verbinden, inire feminam: पतिरिव ज्ञायाम्भि नो न्येतु RV. 10, 149, 4.

— उपनि eindringen: यत्र वागुच्चरत्युपैव तत्र न्येति ÇAT. Br. 14, 7, 4, 5 = Bṛh. Âb. Up. 4, 3, 5.

— निम् herausgehen, hervorkommen, abgehen: नाकमतो निरया RV. 4, 18, 2. गोभ्यो गातुं निरतेवे 8, 43, 30. 9, 94, 4. 10, 60, 7. 1, 37, 9. निर्यतस्तस्य (aus der Stadt) R. 2, 42, 1. एवं तेषु नराप्येषु निर्यत्सु गङ्गासाह्वयात् MBh. 2, 2647. रुधिरं निर्यत् KATHĀS. 5, 134. अश्रमर्षाः शर्करा — निरिति Suçr. 1, 263, 14. कुमुमितसकृत्कारश्रेष्ठिनिर्यत्परागः Dhātās. 69, 8. निर्यते oder निलपते Siddh. K. zu P. 8, 2, 19.

— परा 1) weggehen, weglassen; hingehen zu (acc.): परा मे यत्ति धीतयः RV. 1, 23, 16. 113, 8. परा च यत्ति पुनरा च यत्ति 123, 12. 191, 2. 5, 61, 4. ता अर्धयो अयो अच्चा परैहि 10, 30, 5. परायद्यो ऽवं ह्ये सखिभ्यः 34, 5. 45, 6. 61, 8. पुनरस्तं परैहि 95, 2. 10, 178, 2. परैहि विद्यमस्तं 1, 4, 4. परैह्येनान् ÇAT. Br. 1, 6, 4, 7. सेनान्यो गृहान्परेत्य 5, 3, 4, 1. इरं परेत्य 11, 3, 4, 7. AV. 2, 2, 3. 26, 1. 4, 37, 3. 5, 22, 8. 6, 43, 1. 7, 38, 1. 18, 2, 26. 3, 62. — यः परैति (wegläuft) स जीवति PAÑKĀT. V, 74. सभो परैहि (sic) MBh. 2, 2223. परैह्येनम् 3, 15702. परैत सर्वं — निवेशनं तत् 1, 7204. परैतु 2, 2136. — 2) zu Etwas gelangen, erlangen: नैव श्रेयः धृतराष्ट्रः परैति MBh. 3, 255. परं परैति काश्यम् Kirāt. 1, 39. — 3) hingehen in die andere Welt, abscheiden, sterben: परायतो मातरम् RV. 4, 18, 3. परैषिवांसं प्रवतो महीरानु 10, 14, 1. यत्रो नः पूर्वं पितरः पर्युः 2, 7. AV. 18, 2, 47. partic. परैत abgeschiedenen AK. 2, 8, 2, 85. H. 373. RV. 10, 161, 2. AV. 12, 2, 29. 18, 4, 44. 51. 52. Jāg. 2, 29. परेताचरितो भीमाम् — दिशम् DAÇ. 2, 14. परेतकृत्वाः R. 3, 45, 22 (vgl. 5, 88, 25, wo statt dessen परेतकालाः stehet). परेतभूमिषु Kumāras. 5, 68. — Vgl. — पला.

— अनुपरा nach einer bestimmten Richtung weggehen, Jmd nachgehen: परं मृत्यो अनु परैहि पन्थाम् RV. 10, 18, 1. ताविन्द्रेो ऽनु परैत् TS. 2, 3, 1.

— अभिपरा zu Jmd weggehen: अभि ज्ञाया अम्परसः परैहि AV. 14, 2, 35, 34.

— उपपरा hinzugehen ÇAT. Br. 2, 3, 4, 32. 3, 7, 2, 7. 9, 2, 9.

— प्रतिपरा wieder zurückkehren zu: प्रतिपरेत्य गार्हपत्यम् ÇAT. Br. 2, 3, 2, 4. 1, 9, 2, 1. 2, 5, 2, 20. 4, 3, 4, 6. 11, 5, 5, 11.

— विपरा wieder weggehen, zurückkehren: अस्तं वि परैतम् RV. 10, 83, 33. AV. 14, 2, 29.

— परि 1) umhergehen, sich im Kreise bewegen, umschreiten, umwandeln, umfließen RV. 1, 115, 3. 123, 8. 128, 3. 173, 3. मर्मस्यमानाः परि यत्पापः 2, 35, 4. 9. 3, 2, 12. 88, 8. 4, 6, 4. परि यो देवो नैति सूर्यः 6, 48, 21. परि यमत्यंघ्रिषु कृता 7, 1, 16. 9, 68, 2. 6. उनेवं यूथा परिपन्नराखीत् 71, 9. 74, 2. वारं परैत्यव्ययम् 82, 1. 86, 5. पवित्रं परैष्य विश्वतः 106, 14. 10, 65, 6. VS. 7, 3. AV. 2, 1, 4. 5. 4, 35, 4. 15, 17, 8. ÇAT. Br. 1, 9, 2, 2. 24. 2, 1. 2, 6, 4, 15. 7, 1, 2, 13. KĀND. Up. 8, 12, 3. प्रदक्षिणामग्निं परित्य Pār. Grh. 2, 3. M. 2, 48. परिक्षेपेन (als Zeichen der Hochachtung) मूढ जवेन भूतये त्वात्मनः DRAUP. 7, 8. परीयाः MEGH. 56. पृथिवीम् — पर्यतु MBh. 14, 2088. R. 4, 61, 47. गतः पर्यति तं देशम् 44, 43. त्रिह्ना पर्यति मे मुखम् MBh. 1,